

Özgün Araştırma

Tıp Fakültesi Öğrencilerinde Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Farkındalığının İncelenmesi

Elvan Felekoğlu ¹, Melissa Köprülüoğlu ², Nazenin Hande Sezgin ³, İlknur Naz ⁴

Gönderim Tarihi: 13 Kasım, 2022

Kabul Tarihi: 22 Mart, 2023

Basım Tarihi: 30 Nisan, 2023

Erken Görünüm Tarihi: 18 Nisan, 2023

Öz

Amaç: Bu çalışmanın amacı tıp fakültesinde okuyan öğrencilerin fizyoterapi ve rehabilitasyon hakkındaki farkındalık düzeylerini incelemektir.

Gereç ve Yöntem: Kesitsel olarak gerçekleşen bu çalışmaya tıp fakültesinde öğrenim görmekte olan 4., 5. ve 6. sınıf öğrencileri dahil edildi. Çalışmanın ilk bölümünde alanında uzman öğretim elemanları tarafından fizyoterapi ve fizyoterapistin rolleri ile ilgili sorulardan oluşan bir anket formu hazırlandı ve bu anketin kapsam geçerlik çalışması yapıldı. Ardından dört bölümden oluşan anket soruları katılımcılara yöneltildi. Veriler sayı (%) olarak sunuldu.

Bulgular: Çalışmaya toplam 212 öğrenci katıldı. Öğrencilerin %83,5'i fizyoterapi hakkında bilgi sahibi olduklarını, %45,8'i fizyoterapiyi üniversite eğitimi sırasında öğrendiğini belirtti. Öğrencilerin %63,2'si fizyoterapi hizmetlerinin maliyeti hakkında bilgi sahibi değildi. Öğrencilerin %80'inden fazlası fizyoterapistlerin ortopedi, sporcu, yaşlı ve çocuk sağlığında çalıştıklarını bilirken, diğer alanlardaki farkındalık yüzdeleri kısmen düşüktü. Fizyoterapistlerin uyguladıkları tedavi yöntemleri ile ilgili olarak ilaç tedavisi dışında tüm uygulamalar hakkındaki bilgi düzeyleri yüksekti. Öğrencilerin büyük çoğunluğu fizyoterapistlerin teşhis koymaları hakkında kararsızken, fizyoterapistlerin sağlık ekibindeki rolünün önemli olduğunu, interdisipliner araştırmalarda yer alabileceğini düşünmekteydi.

Sonuç: Bu çalışma sonucunda tıp fakültesinde okuyan öğrencilerin fizyoterapi ile ilgili farkındalıklarının iyi düzeyde olduğu ancak özellikle dünyadaki uygulama alanları ve görev tanımları ile ilgili yeterli bilgiye sahip olmadıkları görülmüştür.

Anahtar kelimeler: Farkındalık, fizyoterapi ve rehabilitasyon, öğrenci, tıp fakültesi

¹**Elvan Felekoğlu.** İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, İzmir, Türkiye. E-mail: elvanfelekoğlu@gmail.com

²**Melissa Köprülüoğlu.** İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, İzmir, Türkiye. E-mail: kopruoluoglumelissa@gmail.com

³**Nazenin Hande Sezgin.** Pamukkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Denizli, Türkiye. E-mail: nazzhande@gmail.com

⁴**İlknur Naz (Sorumlu Yazar).** İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, İzmir, Türkiye. E-mail: ilknurnaz4@gmail.com

Original Research

Investigation of Awareness about Physiotherapy and Rehabilitation among Medical Students

Elvan Felekoğlu ¹, Melissa Köprülüoğlu ², Nazenin Hande Sezgin ³, İlknur Naz ⁴

Submission Date: 13rd November, 2022

Acceptance Date: 22nd March, 2023

Pub.Date: 30th of April, 2023

Early View Date: 18th of April, 2023

Abstract

Objectives: The aim of this study was to examine the awareness about physiotherapy and rehabilitation among medical students.

Materials and Methods: In this cross-sectional study, 4th, 5th, and 6th-year medical students were included. In the first part of the study, a survey consisting of questions about physiotherapy and the roles of the physiotherapist was prepared by the experts in the field, and the content validity study of this survey was carried out. Then, survey questions consisting of four parts were directed to the participants. Data were presented as numbers (%).

Results: A total of 212 students participated in the study. 83.5% of the students stated that they had physiotherapy knowledge, and 45.8% of the students indicated that they learned physiotherapy during their university education. 63.2% of the students didn't know about the cost of physiotherapy services. While more than 80% of the students knew that physiotherapists work in orthopaedics, athletes, elderly, and child health, the awareness percentages in other areas were partially low. The students had a high level of knowledge about the treatment methods by the physiotherapists, except for drug treatment. While most of the students were undecided about the physiotherapists' ability to diagnose, they thought that the role of physiotherapists in the health team was essential and that they could participate in interdisciplinary research.

Conclusion: This study indicated that the medical students had a good level of awareness about physiotherapy, but they didn't have enough knowledge about the areas of practice and job descriptions in the world.

Keywords: *Awareness, physiotherapy and rehabilitation, medical faculty, students*

¹**Elvan Felekoğlu.** İzmir Katip Çelebi University Faculty of Health Sciences, Department of Physiotherapy and Rehabilitation, İzmir, Turkey. E-mail: elvanfelekoglu@gmail.com

²**Melissa Köprülüoğlu.** İzmir Katip Çelebi University Faculty of Health Sciences, Department of Physiotherapy and Rehabilitation, İzmir, Turkey. E-mail: kopruluoglumelissa@gmail.com

³**Nazenin Hande Sezgin.** Pamukkale University Institute of Health Sciences, Department of Physiotherapy and Rehabilitation, Denizli, Turkey. E-mail: nazzhande@gmail.com

⁴**İlknur Naz (Corresponding Author).** İzmir Katip Çelebi University Faculty of Health Sciences, Department of Physiotherapy and Rehabilitation, İzmir, Turkey. E-mail: ilknurnaz4@gmail.com

Giriş

Yirmi birinci yüzyıl, nüfusun sağlık ve demografik profillerinde çarpıcı değişikliklerle karakterizedir (Vos ve diğ., 2015). İnsanlar daha uzun yaşamakta ve yaşlanmakta, aynı zamanda işlevselliklerini ve iyilik hallerini etkileyen kronik durumlar geliştirmektedirler. Ortaya çıkan bu durumlar karşısında, çeşitli bozuklukları ve aktivite kısıtlamaları olan kişiler, rehabilitasyona ihtiyaç duymaktadır (Chatterji ve diğ., 2015). Küresel anlamda bireylerin tedavisinden, toplumlardaki hastalıkların önlenmesi ve toplumun kendi sağlığıyla başa çıkma kapasitesinin güçlendirilmesine doğru bir hareket olduğu 20.yüzyılın sonlarından beri vurgulanmaktadır (Lawson ve Rotem, 1996). Dünya Sağlık Örgütü, 2017 yılında sağlıklı yaşamlar sağlamak ve her yaştan bireyler için esenliği teşvik etmek amacıyla "Rehabilitasyon 2030: Eylem Çağrısı" başlatmıştır (WHO, 2022). Bu bağlamda fizyoterapi, sağlık sisteminde, bireylerin rehabilitasyonunda ve toplumlarda sağlığın teşvik edilmesinde önemli bir rol oynamaktadır (Higgs ve diğ., 2001).

Kanıtla dayalı bir bilim dalı olan fizyoterapi ve rehabilitasyon, ekip çalışması gerektirmekte, hasta merkezli rehabilitasyonun başarılı olabilmesi için sağlık ekibi üyeleri iş birliği sağlamalıdır (Aliyu ve diğ., 2014; Zangata ve diğ., 2019). Ekibin önemli üyeleri olan fizyoterapistler diğer sağlık profesyonelleriyle interdisipliner modelde çalışır, her hasta için pratik, hasta odaklı hedeflerin belirlenmesine ve bu hedeflere ulaşılmasına yardımcı olmak için kişiselleştirilmiş tedavi programları geliştirirler. Dünya Fizyoterapi Konfederasyonu'nun tanımına göre (2020) fizyoterapi, yaşam boyu maksimum hareket ve işlevsel yeteneği geliştirmek, sürdürmek ve eski haline getirmek için bireylere ve topluluklara fizyoterapistler tarafından sağlanan hizmetlerdir. Bu hizmetler yaşlanma, yaralanma, ağrı, hastalık, rahatsızlık, farklı koşullar ve çevresel faktörlerin hareket ve işlevi tehdit ettiği durumlarda, sağlıklı olmanın merkezinde fonksiyonel hareketin olduğu anlayışıyla sunulur. Fizyoterapistler, mesleğe özgü bilgi ve becerilerini kullanarak, hareket potansiyelini inceler, hedefler koyar; hastalar, diğer sağlık profesyonelleri, aileler, bakıcılar ve topluluklarla etkileşim sağlarlar (WCPT, 2020).

Fizyoterapi, girişimsel olmayan ve uygun maliyetli teknikleri sayesinde hızla popülerlik kazansa da farklı alanlardaki hekimlerin sevk etmesi gerekliliği nedeniyle fizyoterapi uygulamalarına ulaşım farklılık gösterebilmektedir (Agni ve Battin, 2017). Fizyoterapi için vakaların erken sevkinin hasta yönetiminde etkili olduğu, sevk için hekime güvenmenin fizyoterapiye erken erişimi etkileyebileceği bildirilmektedir (Ehrmann-Feldman ve diğ., 1996). Bireylerin gerekli olan fizyoterapi yöntemlerine ulaşması için, %80'inden fazlasının hekim yönlendirmesine ihtiyaç duyduğu düşünüldüğünde (Doshi ve diğ., 2017), fizyoterapi

mesleğinin tanınırlık ve farkındalığın bu grupta yaygınlaşması oldukça önem arz etmektedir (Callejo-Tiuseco ve ark, 2022).

Yapılan çalışmalarda hekimlerde fizyoterapinin rolü hakkındaki bilgi düzeyinin yetersiz olduğu ortaya konmuş (Dunkel, 2004), fizyoterapi uygulamalarının düşük orana sahip olmasının bir nedeni de tıp fakültesi öğrencilerinin fizyoterapi hakkında aldıkları eğitimin düşük düzeyde olmasına bağlanmıştır (Al-Elisa ve diğ., 2016). Ayrıca hekimlerin mesleğe olan algılarının değişmesi ve fizyoterapinin kapsamını anlamaları için eğitim müfredatının genişletilmesi gerektiğine vurgu yapılmıştır (Okonkwo ve diğ., 2021).

Birçok ülkede olduğu gibi Türkiye’de de hastanın fizyoterapiye direk başvurusunun olmayıp, hekim tarafından sevk edilmesi gerekliliği nedeniyle hekimlerdeki fizyoterapi farkındalığı önemlidir. Tıp fakültesi öğrencilerinin fizyoterapi uygulama kavramı ve yaklaşımı konusunda eğitim hayatlarından itibaren edindikleri bilgiler sonraki interdisipliner çalışma süreci için temel teşkil etmektedir. Bu nedenle çalışmamızın amacı, klinik deneyimi olan tıp fakültesi öğrencilerinde fizyoterapi ve rehabilitasyon bölümü farkındalığını incelemektir.

Gereç ve Yöntem

Kesitsel araştırma yönetimi ile gerçekleşen bu çalışma, Nisan 2022 - Mayıs 2022 tarihleri arasında İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Tıp Fakültesi’nde gerçekleştirilmiştir. Çalışma, İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurulu tarafından onaylanmıştır (Karar No:0110 - Karar tarihi: 24.03.2022). Çalışma Helsinki Deklarasyonuna uygun olarak yapılmıştır. Tüm öğrenciler çalışma öncesinde bilgilendirilip, yazılı onamları alınmıştır.

Çalışmaya 18 yaş ve üzeri, İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesi’nde klinik uygulamalara katılan 4., 5. ve 6. sınıf tıp fakültesi öğrencileri dahil edilmiştir. Toplam 514 öğrenci arasından çalışmaya katılmaya gönüllü olmayan ve Türkçe iletişim kurulamayanlar dışlanmıştır. Öğrencilere; fizyoterapi ve rehabilitasyon farkındalığı ile ilgili literatür incelenerek (Aliyu ve diğ., 2014; Zangata ve diğ., 2019; Agni ve Battin, 2017; Ranganathan, 2020; Dissanayaka ve Banneheka, 2014; Woznica, 2018; Ahmad ve Shah, 2021; Mehndiratta ve Kalra, 2021), alanda deneyimli 3 akademisyen tarafından hazırlanan, 4 bölümden oluşan anket soruları yüz yüze görüşme tekniği ile yöneltilmiştir. Görüşmeler öğrencilerin ders saatleri dışında, eğitimlerini aksatmayacak şekilde gerçekleştirilmiştir.

Anketin ilk kısmında; öğrencilerin yaşı, cinsiyeti, medeni durumu, eğitim bilgileri, daha önce yaşadıkları şehir gibi eğitim ve sosyo-demografik bilgileri kaydedilmiştir.

Öğrencilere anketin birinci bölümünde önce fizyoterapi hakkındaki bilgileri olup olmadıkları ve bilgileri var ise bu bilgiyi nasıl edindikleri sorgulanmış, ardından fizyoterapi ve rehabilitasyon eğitim süresinin ne kadar olduğunu belirtmeleri istenmiştir. Birinci bölümün devam eden kısmında ise fizyoterapi ile ilgili genel bilgileri içeren 4 soru, ikinci bölümünde fizyoterapistlerin uygulama alanları ile ilgili 12 soru, üçüncü bölümde fizyoterapistlerin uygulama yöntemleri ile ilgili 12 soru ve dördüncü bölümünde fizyoterapistlerin sağlık ekibi içerisindeki görevleri ile ilgili 15 soru yöneltilmiştir. İlk üç bölümdeki sorular 3 yanıt (evet, hayır, bilmiyorum), 4. bölümdeki sorular 5 yanıt (kesinlikle katılıyorum, katılıyorum, kararsızım, katılmıyorum, kesinlikle katılmıyorum) içermektedir. Katılımcılardan bu seçeneklerden kendileri için en uygun olanı seçmeleri istenmiştir.

İstatistiksel Analiz

İstatistiksel analizler için IBM SPSS Statistics (Versiyon 22.0. Armonk, NY: IBM Corp.) paket programı kullanılmıştır. Kategorik veriler, sayı ve yüzde olarak ifade edilmiştir. Sayısal verilerin normal dağılıp dağılmadığı Kolmogorov Simirnov testi ile incelenmiştir. Veriler normal dağılım gösteriyorsa ortalama \pm standart sapma, normal dağılım göstermiyorsa ortanca (25-75 çeyrekler arası aralık) değeri ile belirtilmiştir. $p < 0,05$ değeri istatistiksel olarak anlamlı kabul edilmiştir. Çalışmada kullanılan anketin kapsam geçerliği analizi için Lawshe tekniği kullanılmıştır (Lawshe, 1975). Bu teknikte önce 10 öğretim elemanından oluşan uzman grubu oluşturulmuştur. Ardından aday anket, içeriğindeki maddelerin ölçülecek özelliği temsil edip etmemesi yönünden değerlendirilmeleri için uzmanlara iletilmiş, maddeleri; gerekli, yararlı ancak yetersiz ya da gereksiz şeklinde üçlü değerlendirme ile skorlamaları istenmiştir. Skorlama sonrası her bir maddenin ölçekte yer alıp almamasına karar verilmesi için kapsam geçerlik indeksi (Content Validity Index [CVI]) hesaplanmıştır (Veneziano, 1997).

Bulgular

Uzman görüşlerine göre anketteki tüm maddelere “gerekli” yanıtının verildiği belirlenmiş, CVI puanı %100 olarak hesaplanmıştır. Çalışmaya 125 kadın (%59) ve 87 erkek (%41) toplam 212 öğrenci katılmıştır. Araştırmaya katılan bireylerin özellikleri Tablo 1’de verilmiştir. Öğrencilerin %36,8’i dönem 4, %45,8’i dönem 5, %17,5’i dönem 6 tıp fakültesi öğrencilerinden oluşmaktadır.

Tablo 1. Bireylerin Sosyodemografik Özellikleri ve Eğitim Dönemleri Dağılımı

Değişken	n (%)
Cinsiyet	
Kadın	125 (59)
Erkek	87 (41)
Eğitim dönemi	
Dönem 4	78 (36,8)
Dönem 5	97 (45,8)
Dönem 6	37 (17,5)
Değişken	Ortanca (25/75 ÇAA)
Yaş (yıl)	23 (22/24)

Veriler n (%), ya da ortanca (25/75 çeyrekler arası aralık) olarak verilmiştir.

Tablo 2’de öğrencilerin fizyoterapi ve rehabilitasyon bölümüne ilişkin genel bilgileri verilmiştir. Öğrencilerin %83,5’inin fizyoterapi ve rehabilitasyon bölümü hakkında bilgisi varken, %16,5’inin bilgisi olmadığı saptanmıştır. Öğrencilere fizyoterapi ve rehabilitasyon bölümünü nasıl öğrendikleri sorulduğunda; %18,9’u lise eğitimi sırasında, %45,8’i üniversite eğitimi sırasında, %20,8’i hastaneler/tıp merkezleri aracılığıyla, %10,8’i kitle iletişim araçlarıyla, %8’i çalışma arkadaşları sayesinde ve %21,2’si kulaktan dolma bilgilerle öğrendiklerini belirtmiştir. Öğrencilerin %25’i özgeçmişlerinde fizyoterapi gerektirecek bir sorunu olduğunu belirtmiştir. Öğrencilere fizyoterapi ve rehabilitasyon bölümünün eğitim süresi sorulduğunda, büyük çoğunluğu (%95,5) 4 yıllık bir bölüm olduğu cevabını vermiştir.

Tablo 2. Öğrencilerin Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü ile İlgili Genel Bilgileri

Soru	n (%)
Fizyoterapi hakkında bilginiz var mı?	
Evet	177 (83,5)
Hayır	35 (16,5)
Fizyoterapiyi nasıl öğrendiniz?	
Lise eğitiminde	40 (18,9)
Üniversite eğitiminde	97 (45,8)
Hastaneler/Tıp merkezleri aracılığıyla	44 (20,8)
Kitle iletişim araçlarıyla	23 (10,8)
Çalışma arkadaşlarından	17 (8,0)
Kulaktan dolma bilgi	45 (21,2)
Hiç fizik tedavi uygulanması gereken sorunuz oldu mu?	53 (25)
Fizyoterapi ve rehabilitasyon eğitim süresi ne kadardır?	
2 yıl	2 (1,1)
4 yıl	168 (95,5)
5 yıl	6 (3,4)

Veriler n (%) olarak verilmiştir.

Öğrencilerin, hastanelerdeki fizyoterapi ve rehabilitasyon bölümü uygulamalarına ilişkin sorulara yönelik cevapları Tablo 3'te gösterilmiştir. Bireylerin %80,7'si buldukları birimde fizyoterapi hizmeti olduğunu belirtmiş, %89,6'sı hastanelerde fizyoterapi ve rehabilitasyon hizmetinin bulunması gerektiğini savunmuştur. Klinik uygulamalarda büyük çoğunluk (%73,6) hastaların fizyoterapiye yönlendirildiğini gözlemlemiştir. Öğrencilerin yarısından fazlasının (%63,2) fizyoterapi ve rehabilitasyon uygulamalarının maaliyeti hakkında bilgi sahibi olmadığı saptanmıştır.

Tablo 3. Öğrencilerin Hastanelerdeki Fizyoterapi Uygulamalarına İlişkin Yanıtları

Soru (n%)	Evet	Hayır	Bilmiyorum
Bulduğunuz birimde bir fizyoterapi hizmeti bulunuyor mu?	171 (80,7)	2 (0,9)	39 (18,4)
Size tüm hastanelerde fizyoterapi hizmeti bulunmalı mı?	190 (89,6)	13 (6,1)	9 (4,2)
Klinik uygulamalarımızda hastaların fizyoterapiye yönlendirilmesini deneyimlediniz mi ya da bu duruma şahit oldunuz mu?	156 (73,6)	45 (21,2)	11 (5,2)
Fizik tedavi ve rehabilitasyon hizmetlerinin yüksek maliyetli olduğunu düşünüyor musunuz?	52 (24,5)	26 (12,3)	134 (63,2)

Veriler n (%) olarak verilmiştir.

Tablo 4'te öğrencilerin, fizyoterapistin görevleri hakkındaki sorulara yönelik cevaplarına yer verilmiştir. Katılımcıların neredeyse tamamı fizyoterapistlerin sporcu sağlığı (%98,1) ve ortopedik rehabilitasyon (%96,7) alanlarında çalıştığını biliyorken, ortez-protez reçete etmeleri hakkındaki bilgileri diğerlerine kıyasla daha az (%37,3) görünmektedir.

Tablo 4. Öğrencilerin Fizyoterapistlerin Uygulama Alanları Hakkındaki Yanıtları

Soru (n%)	Evet	Hayır	Bilmiyorum
Nörolojik rehabilitasyon üzerine çalışır.	180 (84,9)	7 (3,3)	25 (11,8)
Ortopedik rehabilitasyon üzerine çalışır.	205 (96,7)	1 (0,5)	6 (2,8)
Yoğun bakım hastalarıyla çalışır.	151 (71,2)	16 (7,5)	45 (21,3)
Ortez ve protez reçete eder.	79 (37,3)	55 (25,9)	78 (36,8)
Yanık hastaları üzerinde çalışır.	110 (51,9)	20 (9,4)	82 (38,7)
Sporcu sağlığı üzerine çalışır.	208 (98,1)	0 (0)	4 (1,9)
Geriatrik rehabilitasyon üzerine çalışır.	191 (90,1)	0 (0)	21 (9,9)
Kadın sağlığı üzerine çalışır.	139 (65,6)	15 (7,1)	58 (27,4)
Erkek sağlığı üzerine çalışır.	140 (66,0)	16 (7,5)	56 (26,4)
Pediyatrik rehabilitasyon üzerine çalışır.	183 (86,3)	6 (2,8)	23 (10,8)
Akciğer hastalarıyla çalışır.	132 (62,3)	14 (6,6)	66 (31,1)
Kalp hastalarıyla çalışır	146 (68,9)	9 (4,2)	57 (26,9)

Veriler n(%) olarak verilmiştir.

Tablo 5'te öğrencilerin fizyoterapistlerin hangi tedavi yöntemlerini uyguladıkları hakkındaki cevapları bulunmaktadır. Fizyoterapistlerin uyguladıkları çoğu tedavi yöntemi büyük ölçüde biliniyorken, ilaç tedavisi için verilen yanıt %41,0 olarak saptanmıştır.

Tablo 5. Öğrencilerin Fizyoterapistlerin Kullandıkları Tedavi Yöntemlerine İlişkin Yanıtları

Soru (n%)	Evet	Hayır	Bilmiyorum
Egzersiz	208 (98,1)	2 (0,9)	2 (0,9)
Masaj	195 (92,0)	4 (1,9)	13 (6,1)
Elektroterapi	171 (80,7)	9 (4,2)	32 (15,1)
Mobilizasyon	205 (96,7)	1 (0,5)	6 (2,8)
Isı tedavisi uygulaması	200 (94,3)	2 (0,9)	10 (4,7)
Soğuk terapi uygulaması	201 (94,8)	3 (1,4)	8 (3,8)
İlaçlar	87 (41,0)	59 (27,8)	66 (31,1)
Tetik nokta tedavisi	172 (81,1)	5 (2,4)	35 (16,5)
Hidroterapi	178 (84,0)	2 (0,9)	32 (15,1)
Manuel terapi	185 (87,3)	1 (0,5)	26 (12,3)
Bantlama/ Bandajlama	193 (91,0)	7 (3,3)	12 (5,7)
Su içi uygulamalar	192 (90,6)	2 (0,9)	18 (8,5)

Veriler n (%) olarak verilmiştir.

Tablo 6'da öğrencilerin, fizyoterapistlerin görevleri ile ilgili sorulara verdikleri yanıtlar gösterilmiştir. Öğrencilerin neredeyse yarısı (%48,1), fizyoterapistlerin sadece rehabilitasyonda yer almadıklarını, aynı zamanda diğer sağlık ekibi üyeleriyle hasta bakımını koordine ettiklerini (%44,1) belirtmişlerdir. Fizyoterapistlerin değerlendirmeler sonucu tedavi planı oluşturabildiğine genel toplamda çoğunluğu katılmaktadır (%43,9 katılıyorum, %36,8 kesinlikle katılıyorum). Fizyoterapistlerin teşhis koyabilmeleri hakkında çoğu kararsızdır (%37,8). Fizyoterapistlerin bireylerin iyileşmesindeki katkılarına birçoğu katılmakta iken (%74,1), hasta ile direkt görüşebileceğine dair katılım oranı yarıdan azdır (%46,7). Öğrencilerin çoğunluğu (%34,0 katılıyorum, %60,8 kesinlikle katılıyorum), fizyoterapistlerin ortak çalışmaya dayalı sağlık alanındaki araştırmalarda yer alabileceklerini düşünürken, hastalara taburculuk planlayabilme ve hasta takip formları oluşturabilme (%30,2), radyografi ve laboratuvar testlerini değerlendirebilmelerine (%30,7) yönelik cevaplarda kararsızım seçeneği diğerlerine göre daha yüksek oranda işaretlenmiştir.

Tablo 6. Öğrencilerin Fizyoterapistlerin Görevleri İlgili Yöneltilen Sorulara Yanıtları

Soru	Kesinlikle Katılmıyor	Katılmıyor	Kararsız	Katılıyor	Kesinlikle Katılıyor
Fizyoterapistler sadece rehabilitasyonda yer alır.	33 (15,6)	102 (48,1)	46 (21,7)	24 (11,3)	7 (3,3)
Fizyoterapistler hasta bakımını diğer sağlık ekibiyle koordine edebilir.	4 (1,9)	6 (2,8)	15 (7,1)	95 (44,1)	92 (43,4)
Fizyoterapistler değerlendirmelere dayalı uygun tedavi programları planlayabilir.	5 (2,4)	10 (4,7)	26 (12,2)	93 (43,9)	78 (36,8)
Fizyoterapistler teşhis koyabilir.	27 (12,7)	62 (29,2)	80 (37,8)	28 (13,2)	15 (7,1)
Fizyoterapistlerin sağlık sektöründeki rolü önemlidir.	1 (0,5)	1 (0,5)	11 (5,2)	59 (27,8)	140 (66,0)
Fizyoterapistler, hizmet arayan bireylerin iyileşmelerine katkı sağlar.	0 (0)	1 (0,5)	4 (1,9)	50 (23,6)	157 (74,1)
Fizyoterapistler hasta ile direkt görüşebilir.	2 (0,9)	10 (4,7)	42 (19,8)	59 (27,8)	99 (46,7)
Fizyoterapistler, ruh sağlığı bakımı sağlayan ekiplerin ayrılmaz üyeleridir.	0 (0)	13 (6,1)	52 (24,5)	59 (27,8)	88 (41,5)
Fizyoterapistler ameliyathanelerde görev alır.	15 (7,1)	66 (31,1)	96 (45,2)	24 (11,3)	11 (5,2)
Fizyoterapistler ortak çalışmaya dayalı sağlık araştırmalarında yer alabilir.	3 (1,4)	1 (0,5)	7 (3,3)	72 (34,0)	129 (60,8)
Fizyoterapistlerin kazalarda ve acil servislerde hiçbir rolü yoktur.	90 (42,5)	66 (31,1)	35 (16,5)	12 (5,7)	9 (4,2)
Fizyoterapistler yoğun bakım ünitelerinde çalışır.	3 (1,4)	13 (6,1)	58 (27,4)	70 (33,0)	68 (32,1)
Fizyoterapistler hasta ve aile eğitiminde rol oynar.	1 (0,5)	4 (1,9)	18 (8,5)	85 (40,1)	104 (49,1)
Fizyoterapistler taburculukları planlar ve hasta takip randevuları oluşturur.	12 (5,7)	40 (18,9)	64 (30,2)	54 (25,5)	42 (19,8)
Fizyoterapistler radyografileri ve laboratuvar testlerini değerlendirebilir.	26 (12,3)	56 (26,4)	65 (30,7)	43 (20,3)	22 (10,4)

Veriler n (%) olarak verilmiştir.

Tartışma ve Sonuç

Bu çalışma, tıp fakültesindeki öğrencilerin fizyoterapi ve rehabilitasyon bölümü ile ilgili farkındalığını sorgulamayı amaçlamıştır. Sonuçlarımız, tıp fakültesi öğrencilerinde fizyoterapi mesleği hakkında kendi raporladıkları bilgi düzeylerinin yüksek olduğunu, öğrencilerin fizyoterapi mesleğinin interdisipliner çalışmaların içine dahil olması gerektiği konusunda hemfikir olduklarını göstermiştir. Bu sonuç, pratisyen hekimler arasında yapılan fizyoterapi farkındalığı ile ilgili çalışmadaki %45 farkındalık düzeyi ile uyumludur (Shemjaz ve diğ., 2016). Hindistan'da yapılan başka bir çalışmada ise, pratisyen hekimlerde fizik tedavi konusunda makul bir farkındalığın olduğunu, ancak rehabilitasyondaki son gelişmelerle ilgili farkındalığın sınırlı olduğu gösterilmiştir (Agni ve Battin, 2017). Çalışmamızda öğrencilerin neredeyse yarısı lisans eğitimleri sırasında fizyoterapi hakkında bilgi sahibi olmuşlardır. Yapılan çalışmalarda; hastalarını fizyoterapiye yönlendiren hekimlerin, lisans eğitimleri sırasında fizyoterapi hakkında dersler aldığı saptanmış, fizyoterapi anlayışına sahip olmayan hekimlerin ise hastaları nadiren veya hiç sevk etmediği gösterilmiştir (Shemjaz ve diğ., 2016; Fertig ve diğ., 1993). Çalışmamızda tıp öğrencilerinin fizyoterapi bölümü ile ilgili erken bilgi sahibi olmaları ve hasta sevkinde fizyoterapiye olan ihtiyacın farkında olmaları, gelecekte fizyoterapiye ulaşacak hasta sayısının artabilmesi açısından umut vadetmektedir.

Çalışmamızdaki diğer önemli bulgu ise tıp fakültesi öğrencilerinin fizyoterapi çalışma alanları konusunda yeterli farkındalığa sahip olmamalarıydı. Spor ve ortopedi alanlarında fizyoterapistlerin aktif rol aldığı biliniyorken; yanık rehabilitasyonu, ortez-protez reçete etme, kadın sağlığı gibi konularda fizyoterapistlerin rolleri hakkında bilgileri kısıtlıydı. Bu sonuç öğrencilerin klinik uygulamaya çıktıkları birimler ile ilgili olabilir. Çalışmamızın sonuçlarını destekleyen, tıp ve sağlık bilimleri öğrencilerinde fizyoterapi farkındalığı üzerine yapılan bir çalışmada; öğrencilerin %98'inin fizyoterapi hakkında bilgi sahibi olduğunu söylese de fizyoterapi çalışma alanları hakkında kısıtlı bilgiye sahip oldukları görülmüştür. Kas-iskelet ve spor alanında fizyoterapistlerin görevleri hakkında bilgi sahibi olmalarına karşın; kadın sağlığı, kardiyopulmoner fizyoterapi gibi alanlarda farkındalıklarının düşük olduğu belirtilmiştir (Martin Ebenezer ve diğ., 2019). Başka bir çalışmada, fizyoterapi farkındalığının artırılmasına, özellikle kadın sağlığı ve pediatri alanında farkındalığın artırılmasına ihtiyaç olduğu rapor edilmiştir (Paul ve Mullerpatan, 2015). Bu sonuçlara göre; fizyoterapi çalışma alanlarına yönelik farkındalığın artırılması, bireylerin erken ve hedefe yönelik fizyoterapi tedavi yöntemlerine erişmesi açısından önem arz etmektedir.

Çalışmamızda, öğrencilerin fizyoterapistlerin tedavi sırasında kullandıkları yöntemlerle ilgili farkındalığı oldukça yüksek düzeydeydi. Ancak fizyoterapistlerin ilaç tedavisi reçetelendirmeleri hakkında bilgi düzeyleri yetersizdi. Konu ile ilgili yapılan bir çalışmada en az lisans düzeyine sahip üniversite çalışanlarının masörlerin fizyoterapist olduğunu varsaydıkları, ayrıca fizyoterapi mesleğinin yerel bir tedavi yöntemi olarak algılandığı, bilime dayalı ve doktora düzeyinde eğitim alınması hakkında bilgi yetersizliği olduğu rapor edilmiştir (Ranganathan, 2020). Çalışmamız kapsamında sorguladığımız fizyoterapi yöntemleri ile ilgili sorulara yüksek oranlarda doğru yanıt verilmesi Ranganathan'ın çalışmasına kıyasla bizim çalışmamızda farkındalığın daha yüksek düzeyde olduğuna işaret etmekteydi.

Fizyoterapistlerin hastalara bakım ve tedavi planı oluşturmaları konusunda tıp fakültesi öğrencilerinin birçoğu olumlu yaklaşırken, teşhis koymaları hakkında kararsızlık hakimdi. Bireylerin iyileşmesinde fizyoterapistlerin önemli rolü olduğuna ilişkin katılım yüksek olsa da, hastayla direk görüşmeleri konusunda katılım azdı. Çalışma sonuçlarımızın aksine, bir çalışmada hekimler, fizyoterapistlerin yarısından fazlasının hasta tedavisinde ilk temasta, yönetim ve karar vermede söz hakkının olabileceğini, fakat hastalarla daha fazla pratik yapmaları gerektiğini belirtmiştir. Bu çalışmada hekimlerin, genelin aksine hastalarla ilk temasta özerklik ve karar verme normlarına itiraz ettikleri sonucuna ulaşılmıştır (Shimpi ve diğ., 2014). Başka bir çalışmada, fizyoterapiyi özerk bir meslek olarak tanıyan, sevk yoluyla kabul edebilen mevzuatın; önemli bir kolaylaştırıcı, aynı zamanda bu gerçekleşmediğinde bir engel olarak algılandığı rapor edilmiştir (Bury ve Stokes, 2013).

Çalışmamızın bazı limitasyonları bulunmaktadır. Veri toplama sürecinin sadece bir üniversitedeki öğrencilerle yapılması ve katılımcı sayısının kısmen düşük olması limitasyonlarımız olarak kabul edilebilir. Bununla birlikte çalışmamızda öğrencilerin buldukları birimde fizyoterapi hizmeti olup olmadığı ve klinik uygulamalarında hastaların fizyoterapiye yönlendirilmesini deneyimleyip deneyimlemedikleri sorgulanmış olmasına rağmen staja çıktıkları birimler ayrıntılı sorgulanmamıştır. Öğrencilerin fizik tedavi polikliniği gibi fizyoterapistler ile daha fazla iletişimde olduğu birimlerde yer alması sonuçları etkileyebilir. Çalışma sonuçlarımız daha fazla merkezde ve daha yüksek sayıda katılımcıyla yapılan çalışmalarla desteklenmelidir.

Sonuç olarak çalışmamızda tıp fakültesi öğrencilerinin fizyoterapi ve rehabilitasyon bölümüne yönelik farkındalıkları genel olarak iyi düzeyde bulunmuş olup, özellikle fizyoterapistlerin çalıştıkları farklı alanlar ve rolleri ilgili farkındalıklarının artırılması gerektiği sonucuna varılmıştır. Tıp fakültesi öğrencilerinin lisans düzeyinde farkındalıklarının

olması, meslek hayatında sevkle birlikte fizyoterapiste ulaşan hasta sayısında artışı sağlayacaktır. Tıp fakültesi öğrencileri ve birçok alanda çalışan klinisyenlerle fizyoterapistler bir araya gelerek, iletişim ve bilgi paylaşımı sağlamalıdır.

Teşekkür

Yazarlar araştırmaya katılan tıp fakültesi öğrencilerine teşekkür etmektedir.

Finansal Destek

Araştırma ile ilgili olarak herhangi bir proje ya da firmadan destek alınmamıştır.

Çıkar Çatışması

Araştırmada yer alan yazarlar arasında herhangi bir çıkar çatışması yoktur.

Kaynakça

- Agni, P., Battin, S. (2017). Awareness of physiotherapy among general practitioners: a pilot study. *International Journal of Physiotherapy*, 4(4), 253-261
- Ahmad, Z., Shah, Z. (2021). Awareness of physical therapy among medical doctors in Swabi. *Rehman Journal of Health Sciences*, 3(1), 43-47.
- Al-Elisa, E. S., Al-Hoqail, H., Al-Rushud, A. S., Al-Harhi, A., Al-Mass, B., Al-Harbi, B. M., Iqbal, Z. A. (2016). Awareness, perceptions and beliefs about physiotherapy held by physicians working in Saudi Arabia: a cross-sectional study. *Journal of Physical Therapy Science*, 28(12), 3435-3439.
- Aliyu, S. U., Oyeyemi, A. Y., Adebayo, Z. A., Oyeyemi, A. L. (2014) Nurses' Perception of Physiotherapists as Rehabilitation Team Member in a North East Nigerian Hospital. *International Journal of Sciences: Basic and Applied Research*. 18(2), 1-19.
- Bury, T. J., Stokes, E. K. (2013). A global view of direct access and patient self-referral to physical therapy: implications for the profession. *Physical Therapy*, 93(4), 449-459.
- Callejo-Tiuseco, A. J. C., Rimando, C. R. D., Nava, J. B. P., Rueda, E. M. S., Carbonell, K. M. P., Sadiasa, A. N. B., Casis, J. A. A. (2022). Perception of Filipino physicians on the roles and scope of practice of physical therapy in the Philippines: A multi-method quantitative study. *Philippine Journal of Physical Therapy*, 1(1), 1-15.
- Chatterji, S., Byles, J., Cutler, D., Seeman, T., Verdes, E. (2015). Health, functioning, and disability in older adults—present status and future implications. *The Lancet*, 385(9967), 563-575.
- Dissanayaka, T. D., Banneheka, S. (2014). Awareness in physiotherapy among high school students. *International Journal of Scientific and Research Publications*, 4(7), 1-5.
- Doshi, D., Jiandani, M., Gadgil, R., Shetty, N. (2017). Physiotherapy awareness in medical and non medical population: A social media survey. *International Journal of Physiotherapy and Research*, 5(2), 1971-1975.
- Dunkel, B. H. (2004). Survey of attitudes of Arkansas physicians and physiotherapists, towards the professional capacity of the physiotherapist. *Physiotherapy*, 25(18), 584-587.
- Fertig, A., Roland, M., King, H., Moore, T. (1993). Understanding variation in rates of referral among general practitioners: are inappropriate referrals important and would guidelines help to reduce rates?. *British Medical Journal*, 307(6917), 1467-1470.
- Ehrmann-Feldman, D., Rossignol, M., Abenhaim, L., Gobeille, D. (1996). Physician referral to physical therapy in a cohort of workers compensated for low back pain. *Physical Therapy*, 76(2), 150-156.
- Higgs, Kathryn Refshauge, Elizabeth Ellis, J. (2001). Portrait of the physiotherapy profession. *Journal of Interprofessional Care*, 15(1), 79-89.
- Lawshe, C. H. (1975). "A quantitative approach to content validity." *Personnel Psychology*, 28, 563-575.
- Lawson, J. S., Rotem, A. (2004). From clinician to manager: an introduction to hospital and health service management. McGraw-Hill.
- Ebenezer, C. M., Goh, C. X. H., Jemeela, S., Abraham, M. M., Jabbar, M. S. (2019). Awareness and knowledge of physiotherapy among medical and health sciences students: A Cross-Sectional Study. *Research Journal of Pharmacy and Technology*, 12(4), 1695-1706.
- Mehndiratta, P., Kalra, R. (2021). Awareness of Physiotherapy among the High-School Students in Various Government and Private Schools of New Delhi: A Survey. *Journal of Exercise Science & Physiotherapy*, Vol, 17(1).
- Okonkwo, U. P., Ihegihu, E. Y., Maruf, F. A., Umunnah, J. O., Maduagwu, S. M., Okoye, E. C., ve diğerleri. (2021). Physiotherapists' perception of physicians' referral of patients for physiotherapy in the Nigerian health system. *Bulletin of Faculty of Physical Therapy*, 26(1), 1-9.
- Paul A, Mullerpatan R. (2015). Review of Physiotherapy Awareness across the Globe. *International Journal of Health Sciences and Research*. 5(10),94-301.
- Ranganathan, H. (2020). Awareness About Physiotherapy among University Staffs. *Indian Journal of Public Health Research & Development*, 11(5).

- Shemjaz AM, Anuj T, Saddam MH. (2016). Awareness and knowledge of physical therapy among medical interns a pilot study. *International Journal of Physiotherapy*. 3(2),170-6.
- Shimpi, A., Writer, H., Shyam, A., Dabadghav, R. (2014). Role of physiotherapy in India–A cross-sectional survey to study the awareness and perspective among referring doctors. *Journal of Medical Thesis*, 2(2), 18-22.
- Veneziano, L. (1997). A Method For Quantifying Content Validity Of Health-Related Questionnaires. *American Journal Of Health Behavior*, 21(1), 67-70.
- Vos, T., Barber, R. M., Bell, B., Bertozzi-Villa, A., Biryukov, S., Bolliger, I., ve diğerleri. (2015). Global, regional, and national incidence, prevalence, and years lived with disability for 301 acute and chronic diseases and injuries in 188 countries, 1990–2013: a systematic analysis for the Global Burden of Disease Study 2013. *The Lancet*, 386(9995), 743-800.
- World Health Organization. Rehabilitation 2030: a call for action. Available at: <https://www.who.int/disabilities/care/KeyForHealth21stCentury.pdf>. Accessed July 1, 2022.
- World Physiotherapy Confederation. “ Description Physical Therapy ” Available at: <https://world.physio/sites/default/files/2020-07/PS-2019-Description-of-physical-therapy.pdf>. Accessed July 1, 2022.
- Woznica, D. (2018). Analysis of the opinions of medical community and patients regarding legal regulations on the profession of physiotherapist in Poland. *Advances in Rehabilitation*, 32(1), 13-19.
- Zangata, C., Chalwe, M. B., Mumba, M. S. (2019). Medical students' awareness of the role of physiotherapy in healthcare at the University of Zambia-Ridgeway Campus. *Medical Journal of Zambia*, 46(4), 343-348.